

ZETTERBERG

Bref til en vän angående
riksgälds-sedlarnes ombyte och
förvandlade til redbart mynt

1800

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök*:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra*:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

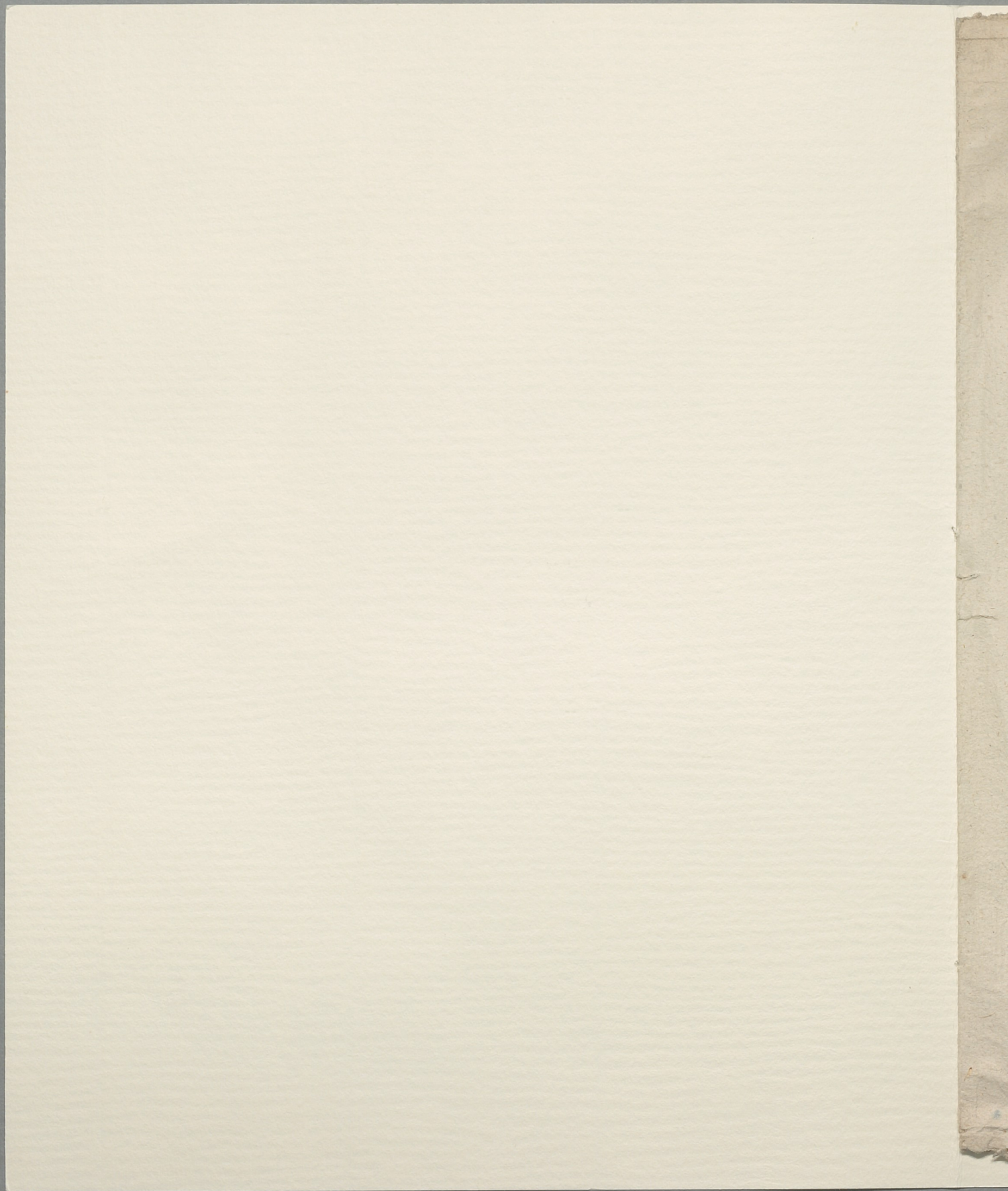
- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

BREF

Lo Lael
Palil chae
Baekhuai
(Ba)
1700-1829
1800

Polit. ekon.
Bankvä.
(N:o.)
1800
1700-1829

BREF

TIL EN VÅN

Angående

*Riksgålds - Sedlarnes ombyte och
förvandlande til redbart mynt.*

STOCKHOLM,

Tryckt hos ANDERS ZETTERBERG, 1800

BREV

TIL EN VÄN

Anges

Riksdagens- och
Förvaltnings- och
Landskaps- och
Länshövdingens

STOCKHOLM

Tryckt hos Anders Sandberg, 1822

Min kåra Vån! Du begår veta mina tankar, öfver et i Allmänheten utkommit ytterligare Förslag til Riksgålds-Sedlarnes realisafion. De mångfaldiga färkilte meningar, oftast finsemellan stridige, som nåstan dageligen i detta änne utkomma och fyslofatta Bokpråffarne, bevifa, att Allmänheten på et betydande fätt känner plågan af det onda, som penninge verkets bedröfliga Stållning författ Riket uti, och at en snar, men på fasta grunder fotad hjelp, år af högsta nödvåndighet.

Jag år aldeles af lika tankar med Auåtor af det upgifne projectet, i alt hvad han anfördt, om Riksgålds-Sedlarnes skadelighet för Nåringarne i allmänhet, Rikets dåraf beroende upkomst eller förfall och hvar Medborgares lidande, och hvaröfver en Anonyme, redan uti Stockholms-Posten för d. 20. Febr. anfördt någre anmärkningar. Men då fråga år om fättet at bota detta onda, som jag lika med Auåtor tror icke kunna, eller utan våldfamma och högst fördärfveliga skakningar, böra ske, annorlunda ån successive, få at vårkeligt mynt fättes i stället i mohn som det fictiva indrages, då upkommer vid Auåtors upgifne project, flere betånkligheter, som fynas fordra nårmare grånkning.

Auåtor anfer hjelpen bör bestå deruti, at hela Riksgålds-Sedelmassan förbytes i Sedlar på Riksdaler courant, utgifne af Riklens Stånders Banque, utan förbindelse, at dem med Bancö eller hårdt mynt vid upvisandet inlösa; och at en sådan Riksdaler courant, ej borde beråknas emot vårkeligt mynt högre, ån til 36 skill. på Riksdalern.

Denna operation skulle nödvåndigt medföra en förlust för innehafvaren af Riksgålds-Sedlarne af 25 proCent, eller, som vore det samma en Banqveroute af Riket, med 25 proCents förkortning af defs gåld, utan at innehafvarne njöto den förmon, at få de behållne 75 proC. med contant inlöfte. Denna förlust år så mycket betydeligare, som det åfatte vårdet af 36 Skill. för R:dr Courant vore, når en gång vårkelig realisafion kommo at ske, hvad en af de nu va-

rande Riksgälds R:dr skulle inlösas före *) Huru kunde det stå tillfammans med fides publica, och huru kunde större förtroende upkomma för de nya sedlarnes beständiga valeur än för de förre. Och som hela realisations planens grund är fotad på Allmänhetens förtroende, så skulle också hela byggnaden snart ramla. Det man med säkerhet af en sådan operation kunde vänta, är at nu varande Agio emellan En R:dr R:G:ds och En S:dr Banco aldrig kunde nedbringas under de 25 proCent, hvartil förstnämnde R:dr vore nedfatt. Och när denna til Riksdaler Courant förbytte Riksgälds Riksdaler icke af Banqven vid påfordran behöfde inlösas; hvad skulle då hindra des fall i värdet emot Banco-mynt, äfven som nu Riksg:ds-Sedelen. Samma olägenheter och samma förluster för det Allmänna, och hvar individ blefve tädanefter som hittils, med den skillnad, at förlusten af 25 proCent vore värdelig, för Riksgälds-Sedeln. Innehafvare, och det lilla hopp han kan äga om en främdeles förbättring af detta mynt, skulle aldeles försvinna. Detta ombyte har ingen likhet med 1777 års realisation; ty om Banco-Sedlarne då inlöstes med rabatte, hade deras Innehafvare ändock den förmån, at få det återstående betalt med värdeligt mynt, då nu deremot återstoden betalas med nytt Credit-mynt, som probablement en annan gång kommer at undergå samma öde. Jag ser också intet skäl at supponera, det Banco-myntet igenom detta ombyte skulle mindre efterfrågas tädanefter än hittils, då samma behof deraf altid skulle existera med den skillnad för den som det nödvändigt behöfde, at han måste gifva flera R:dr Courant för en Banco R:dr än förut Riksgälds R:dr; ehuru han

*) At Riksgälds Sedlarne blifvit ifrån sin början såsom et nödvärnsmedel utgifne med villkor å Rikets sida, at dem med redbart mynt inlösa, kan ej sättas i tvifvelsmål. At nöden sedermera under brinnande Krig då Fienden stod i Landet, och ingen tilgång til Arméens underhåll och aflöning annan än denna var at finna, tvungit til deras förökande utöfver det först bestämde antal, förminskar ej Innehafvarens Rätt och Rikets Solenna förbindelse, at dem med värkelige penningar infria.

måst emottaga vid omväxlingen en sådan Courant R:dr för sin Riksgålds. Hvad vore då vunnit vid detta Sedel-ombyte? icke annat än det, at vi i mynt-beräkningen finge en ny subdivision af R:dr Courant, som framdeles til mera bråk i rörelsen kunde sträckas äfven til det reele myntet.

Deremot yppa sig flere svårigheter vid detta projecterade Sedel-ombyte. Jag vill allenast nämna den oreda och anledning til processer, som deraf skulle upkomma emellan Creditorer och Debitorer som lånt i Riksgålds-Sedlar. Långgifvaren kunde ej utan Magtspråk förbindas, at i betalning för Riksgålds-Sedlar, stälde på R:dr specie emottaga R:dr Courant, som vore förklarade 25 proCent sänre, än de för-ra åro utgifne til; och Gåldenären blefve dubbelt lidande, om han måste öka sin Skuld med de bristande 25. proC., ehuru han för sine Riksgålds-Sedlar ej fått mer, än Courant R:dr. Och ehuru man kunde invända, at långgifvaren igenom nuvarande agio på Riksgålds-Sedeln, förloradt mer än desse 25 proCent, vore hans svar genast, at det ankomme på honom at afvagta et mindre agio til deras omväxling, och at desutom de i räkne-värdet förminskade R:dr Courant-Sedlar, vore underkastade samma öde af stigande eller fallande agio.

Jag kan af dessa skäl icke vara af lika tanka med Auctor, angående Riksgålds-Sedlarnes ombyte med nedfatt valeur, såsom stridande emot fides publica och fölgakteligen förstörande för crediten och opinionen, som är hufvud-stödet för en realisation. Deremot förenar jag mig aldeles med Auctor, at handhafvandet af Rikets mynt-väsende icke bör vara dependent af betalningen af Rikets gäld eller förvaltningen därpå i samma händer lagd. Banqven är det rätta ställe hvarifrån alla hithörande operationer böra ske, på det både värdeligt och representatift mynt, må ifrån samma källa hafva sitt ursprung, och i et sammanhang oskiljaktigt från hvarandra för alltid ställas.

Desse Riksgålds-Sedlar som uti Banqvens namn skulle utgifvas; men til hvilkas inlösen Banqven icke vore förbunden annorlunda än igenom deras Amortisement, i mohn

af den fond därtill blefve anslagen, kommo således at behålla samma natur, som hittills och i rörelsen undergå det öde, som af Handels förmonligare ställning, allmänna opinion om författningarnes pålitelighet i anseende til Sedlarnes successive indragning, och reele myntets större synbarhet och kringspidande berodde; men deras nuvarande benämning, som föreställer en Riksgäld men icke et mynt, kunde förändras til hvad namn man behagade.

Hufvudsaken beror deruppå at bringa detta olyckeliga Riksgälds-mynt utur rörelsen utan at nåringar, enskildte Medborgare eller Kronan och Staten därvid blefve lidande. Detta kan aldrig ske utan igenom en successive indragning af Riksgälds-Sedlarne emot upfyllande af Banco-mynt, och ej med större förminskning af det sednare emot det förra, än som är svarande emot detagio, som vid hvarje indragning eller ombyte är gångbart desse mynt-sorter emellan. Alle andre utvägar äro antingen våldsamma och för Riket, Nåringar och enskildte personer dödande, eller ock palliativer som sluteligen göra det onda oboteligt. De notioner som i detta afseende och at förebygga irriga och skadeliga förslager i detta ämne, äro i Stockholms-Posten för d. 20 Febr. upgifne, anser jag för min ringa del som de antagligaste principer i denna store frågas afgörande. Uppå en säker och oryggelig Amortisements fonds utfinnande, ehuru liten den må vara, beror hela framgången af denna operation. Anledningen til hvad i berörde Postark blifvit upgifvit, at den af Tullmedlen kunde hämtas, synes vara deraf tagen, at i fall Rikets Underfåtare i deras nuvarande belågenhet, icke skulle förmå åtaga sig nya sammanskotter, torde hjälpen dertil kunna sökas i Statens egna tillgångar, igenom indragningar och besparingar, hvartil äfven igenom en Mild Konungs kloka anstalter god början redan är gjord. Af Tull-Inkomsterne synes någon hjälp härtil hållt kunna sökas, dels medan denna inkomsten är redbar, och i alla tider at räkna på; dels efter den, jänte flere betydande Kronans intrader förrut och til 1777, ingick til Banco-skuldens gåldande. Men om sådana omständigheter skulle förete sig, at

af desse eller andre Stats-medel en Amortisements fond af 2 à 300,000 R:dr icke af Staten kunde umbåras, så måtte andra tilgångar til en sådan fonds ökas, hvilken icke ankomme på chimeriqve förflager, och därjämte med det allmännas och enskildtas intresse voro förenade. Ibland andre skulle kan hånda, Nations oöfvervinnerliga smak för Caffé härtil med fördel begagnas. Denna vakra gör visserligen en stor tyngd på Handels-vågen, och kanske, näst brånvinet, en bland de största, och borde således om möjligt yore aldeles utur Riket banlyfas; men då inga utvägar äro möjelige at förekomma inpractisering af en vakra, som så lätt lurendrågas öfver våre vidsträckte och illa bevakade gränfor, hvilket erfarenheten i alla tider besannat, så kan man med läkerhet anse för afgjordt, at söga mindre nu än före Förbudet i Riket consumeras. När nu så ringa nytta för Rikets Handelsväg af detta förbudet synes kunna hämtas; hvarföre då icke håldre draga af detta oundvikelige onda, all den fördel för Riket som möjligt är. Om Kgl. Maj:t skulle i Nåder finna för godt, at Caffé-förfälgningen gjordes til regal, och den förpaktades antingen igenom en generelle pakt öfver hela Riket, eller particuliere för hvarje Sjöstad, så skulle där af efter all probabilité i det ringaste kunna vinnas en fond af circa 100,000 R:dr utom Tullen, som likväl borde blifva ganska ringa. Här af kunde på intet sätt några olågenheter för Riket upkomma, som igenom regale Brännerierne torde hänt; ty hvarken blefve Nations moralite och physiqve härigenom fördärfvad, och icke eller hade det på Handelsvägen någon jemförlig influence.

Igenom inrättning af en General Discout, med uteslutande af alle andre disconter, skulle äfven en god hjelp til en Amortisements fond århållas. Denna Discout-inrättning borde öfverlåtas Banqven med deltagande af private däruti til en tredjedel af dess fond, emot infättning af myntat eller omyntat Silfver til en märkelig styrka för Banqven, hvilken af dess behållne disconterings vinst skulle kunna afstå til Riksgålds Amortisements-fonden minst 100,000

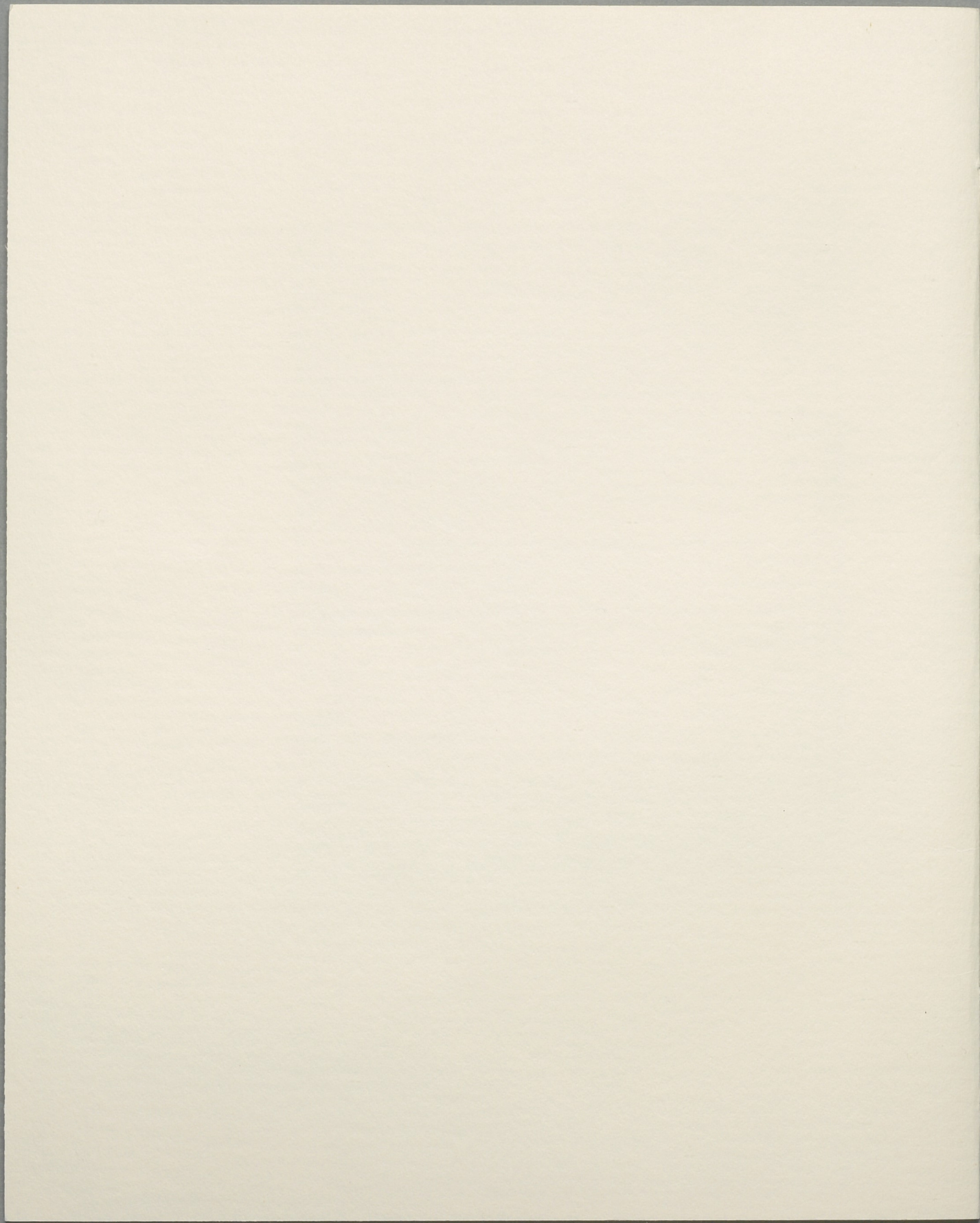
R:dr ärligen. Denna summa synes ej öfverdrifven, när man vet hvad förmån Riksgälds-Contoiret, så väl som private Actie-ägare ärligen tillflutit af dess Discont.

Andre utvägar kunna ännu utfinnas til ökande af den nödige Riksgälds Amortisements-fonden. Men om också den blott skulle kunna bringas til 200,000 R:dr ärligen, så skulle den, ehuru något långsamare, göra lika god verkan endast allmänna förtroendet för hushållningen återvinnas, som sker, då säkerhet är i fonden och Riksgälds-Sedlarnes oryggeliga fixerande samt årliga förminskning. Anstalter til mera Banco-mynts försigtiga utgifvande och utspridande i rörelserne, skulle ock ansenligen lätta denna operation. Men de som måst skulle bidraga därtill äro sådanne Författningar, hvarigenom Handelsvägen blifver til Rikets förmån, medels importernes förminskande och exporternes ökande; och därigenom allena kan en realisation af Riksgälds-Sedlarne vinnas. Men sker ej det, så tjenar all realisation til intet, utan blifver fast mera skadelig, då Riket skyndsammare utblottas på alla redbarheter.

At alt uphörande af regale bränneri-inrättningar är härvid oundgängeligen nödigt, kan icke fåttas i tvifvelsmål. Och om husbehofs-bränningen med nödige inskränknningar tillåtes med vilkor, som 1772 års Förordning och Riksdags beslut utlätter, borde ingen tvifvel vara, det ju Landet åtager sig en sådan beskattning idårföre, som någorlunda årfåter Stats-verkets förlust härvid.

Med et ord: kloka Författningar, säkra och med noggranhet efterlevade, en sparsam och grundad hushållning med Statens allmänna medel, ordhållighet och säkerhet i allmänna förbindelser, alle onödige hemligheters afskaffande som rörer finance- och penninge-värket, och en oväldig och skyndesam rättvisans administration, äro de rätta medel, hvarigenom allmänna förtroendet kan återvinnas, och Riket återföras til det varaktiga välstånd, som dess läge på Jordklotet, climat och naturliga förmåner kunna medgifva,

www.books2ebooks.eu